

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, velfærdsforanstaltninger for arbejdere uden fast arbejdssted, natarbejde i bagerier samt unge menneskers natarbejde).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 923, fremsættelsen i tidenden sp. 2778).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 8 og 9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 929, fremsættelsen i tidenden sp. 2778).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 933, fremsættelsen i tidenden sp. 2778).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Evald Kristensen: Jeg vil gerne takke den højtærede socialminister for fremsættelsen af de tre lovforslag. Selv om det er mindre ændringer, der nu foretages i arbejderbeskyttelseslovene, kan de ændringer, der foreslås, få stor betydning fremover for de mennesker, reglerne omfatter.

Baggrunden for de ændringer, der foreslås om beskyttelse mod ioniserende stråler, er ønsket om, at Danmark skal ratificere den internationale konvention nr. 115, som blev vedtaget på Den internationale Arbejdsorganisations 44. konference den 22. juni 1960. Selv om strålingsfaren ikke for tiden findes inden for de områder, der omfatter handels- og kontorvirksomhed samt landbrug, skovbrug og gartneri, finder jeg det helt i sin orden, at man allerede nu er opmærksom på problemet og optager bestemmelser herom i arbejderbeskyttelseslovene.

Jeg giver også min gruppes tilslutning til

ændringerne i loven om almindelig arbejderbeskyttelse, hvor sikkerhedsforanstaltninger mod ioniserende stråling hurtigst bør gennemføres, fordi strålingsfaren allerede findes inden for flere produktionsgrene, inden for papir- og plasticfabrikker og enkelte gasværker og jernstøberier.

Den foreslåede ændring af § 15 i loven om almindelig arbejderbeskyttelse går ud på, at der kan påbydes gennemført visse sundheds- og velfærdsforanstaltninger for dem, der er beskæftiget på de faste arbejdspladser eller inden for et begrænset område; men også hvor det drejer sig om midlertidige arbejdspladser, hvor 4-5 arbejdere er beskæftiget, skal der efter forslaget findes rum bl. a. til spisning og omklædning. For skorstensfejere, renovationsarbejdere og store grupper af transportarbejdere, som har skiftende arbejdsplads, kan der ifølge den foreslåede ændring pålægges virksomheden at gennemføre de sundheds- og velfærdsforanstaltninger, som andre grupper har krav på. Jeg vil gerne understrege „har krav på“, fordi jeg ved, at store grupper — jeg tænker her på havnearbejdere — langt fra er tilfredse med de velfærdsforanstaltninger, der findes i loven, men ikke på arbejdspladsen. Jeg vil bede den højtærede socialminister sige noget om, hvor langt man på det område er nået bl. a. med hensyn til velfærdsbygninger. Ligeledes vil jeg gerne spørge den højtærede socialminister, om det ikke burde overvejes at flytte de havnearbejdere, der er beskæftiget om bord på skibene, ind under arbejderbeskyttelsesloven. Havnearbejderne forstår i hvert fald dårligt, at de havnearbejdere, der står ved kajen, hører under arbejdstilsynet, medens deres kolleger, der arbejder om bord på skibet, er under skibstilsynet. Ikke mindst ved lastning og losning er ulykkestallene store; derfor finder jeg det rimeligt, at vi gør, hvad der kan gøres for sikkerheden for disse mennesker.

I § 31, stk. 2, i samme lov er der fastslået en hvileperiode fra kl. 20 til kl. 4. Her er der forskellige undtagelsesbestemmelser vedrørende arbejdere i brød- og kagebagerier samt konditorier, for så vidt angår følgende tidsrum: kl. 3 til 4 natten til søndage, natten forud for fastelavnsmandag, 2. påskedag, 2. pinsedag, grundlovsdagen og natten forud for juleaftensdag og nytårs-

[Evald Kristensen.]

aftensdag. Ændringen, der er foreslået af den højtærede socialminister, går ud på, at der i hvert kalenderår ud over de nævnte højtidsdage kan gives tilladelse til, at der arbejdes mellem kl. 3 og kl. 4 i indtil 52 nætter, altså 52 nætter inden for et kalenderår. En københavneravis skrev herom i overskriften til en artikel: Et dejligt slag i bolledejen, brød til søndagsmorgenbordet bliver nu sikret ved lovændring. — Der er ikke her, som visse blade har skrevet, tale om en udvidelse af arbejdstiden for bagerne, men om en omlægning af arbejdstiden, og baggrunden for den foreslåede ændring er, at de to organisationer Den danske Bagerstands Fællesorganisation og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund er gået ind for den, for det første af hensyn til kunderne, som det er fremhævet i den højtærede socialministers skriftlige fremsættelse; den tidlige lørdagslukning i hele den øvrige detailhandel giver endvidere en stærk efterspørgsel efter bagerivarer ikke mindst i sommerhusområderne, hvad der simpelt hen gør det nødvendigt, at der på dette område sker en ændring. På den anden side sker der i dag så mange overtrædelser, og organisationerne mener i hvert fald, at man kan begrænse disse i væsentlig grad ved at udvide natarbejdet til 52 nætter.

Anmeldelse af sådant natarbejde skal gives til fabrikinspektøren med 2 døgnvarsels. Jeg ved, at organisationerne så sent som på bagerikongressen har rejst det spørgsmål, om ikke det var rimeligt, at det blev indføjet i loven, at man har pligt til at sende indberetning også til de lokale afdelinger af de forskellige organisationer.

Den sidste ændring, der er foreslået i den almindelige arbejderbeskyttelseslov, er af mere formel art, idet den indeholder en ændring af § 43, som indeholder forbud mod, at unge mennesker under 18 år arbejder i håndværks- og industrivirksomheder samt i transportvirksomheder i tiden mellem kl. 18 og kl. 6. Hertil kommer nu en tilføjelse om, at det samme også kommer til at gælde for unge arbejdere inden for bygge- og anlægsvirksomhed.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale de tre lovforslag til vedtagelse.

N. Chr. Christensen: Der er ingen grund til ved disse tre lovforslag om ændringer i arbejderbeskyttelseslovene at gå ind i en principiel debat. Den høje regering har udformet disse lovforslag på en sådan måde, at det faktisk er rent tekniske ændringer, der er tale om, og der er endvidere tale om at ratificere en konvention fra Den internationale Arbejdsorganisation i Genève om beskyttelse af arbejderne mod ioniserende stråler. Det er en konvention, som nu fremlægges overalt i parlamenterne, og som man må tage stilling til.

Jeg er ikke i stand til at overskue, om det er nødvendigt at indføre alle de ændringer, der er foreslået i forbindelse hermed, og navnlig synes jeg, det er lidt svært at se, om det er nødvendigt at ændre aldersgrænsen for de unges beskyttelse til 18 år, således som det er foreslået i den specielle arbejderbeskyttelseslov for landbrug, skovbrug og gartneri. Jeg ved ikke, om man her er udsat for disse strålinger, der er omtalt i den pågældende konvention, men jeg ser loven sådan, at den er udtryk for, at hvis der skulle opstå fare for ioniserende strålinger, vil man lave disse forebyggende foranstaltninger. Det er muligt, at det er nødvendigt at hæve aldersgrænsen til 18 år, men jeg er ikke sikker på, at det er nødvendigt, og derfor bør vi undersøge disse ting nærmere i et udvalg.

Jeg har lagt mærke til den lille, pikante ting, at adgangen til natarbejde i bagerier, der nu er forbudt fra kl. 20 til kl. 4, skal udvides, således at arbejdet dér igen kan begynde kl. 3. Da der er enighed herom inden for Bagerstandens Fællesorganisation og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund, skulle det ikke volde nogen vanskelighed at få denne fornuftige bestemmelse gennemført her i tinget, men jeg føler mig ikke helt overbevist om, at det skulle være nødvendigt, at man til hver en tid skal henvende sig til arbejdstilsynet for at opnå tilladelse til, at arbejdstiden må begynde kl. 3. Hvis det bliver en lovbestemmelse, hvad det ser ud til at det gør, kan man vel overlade til de pågældende selv at finde ud af tingene. Men her har man åbenbart alligevel villet have et omsvøbsdepartement ind. Det synes jeg ikke der er nogen som helst grund til.

[N. Chr. Christensen.]

Lovforslaget indeholder også bestemmelser vedrørende forbud mod unge menneskers natarbejde i bygge- og anlægsvirksomhed. Også her kræves en ny bestemmelse, selv om man i bemærkningerne gør opmærksom på, at det, bestemmelsen går ud på, allerede er praksis her i landet. Men også det kan vi se på i udvalget.

Vort parti kan tilsige medvirken til lovforslagenes fremme.

Adolph Sørensen: Med det samme forbehold som det, der var indeholdt i det ærede medlem hr. N. Chr. Christensens tilslutning, kan vi også uden videre bemærkninger tilslutte os forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed og forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri, som jo alene går ud på at sikre de beskæftigede beskyttelse mod ioniserende stråling.

For så vidt angår forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse, finder jeg anledning til at gøre nogle bemærkninger.

Den ændring, der foreslås under punkt 1, kan vi tilslutte os, og også ændringen under punkt 2 vil det vel være rimeligt uden videre at gå ind for, fordi der i virkeligheden også her er tale om en lovfæstelse af gældende praksis. Jeg tror ikke, der findes en eneste skorstensfejervirksomhed i landet, der ikke allerede for mange år siden har stillet det apparat til rådighed, som her søges lovfæstet, og på samme måde er det vist inden for de andre erhvervsområder, der er nævnt.

Ændringen under punkt 4 til § 31 er der allerede fra venstres ærede ordfører gjort nogle kritiske bemærkninger om, men jeg vil også gerne sige lidt herom. Det ærede medlem hr. Evald Kristensen udtrykte ønske om, at anmeldelse af omlægning af arbejdstiden foruden til fabriksinspektoratet måske burde ske til den lokale afdeling — jeg forstod den lokale fagforening. Dette synes jeg er urimeligt, da det er et spørgsmål, som man alene bør og kan ordne gennem de kollektive arbejdsoverenskomster de to parter imellem. Det er vist ikke noget, man bør beskæftige sig med i loven.

Herudover vil jeg gerne have lov til at appellere til den højtærede socialminister. Da vi forrige gang havde arbejderbeskyttelseslovene til revision i det høje ting, tog det daværende ærede medlem hr. Bundvad, den nuværende højtærede socialminister, anledning til at spørge den daværende socialminister, om det ikke ville være rimeligt at tage hensyn til de erhvervshæmmede bagermestre og bagermestres enker, som ønskede at videreføre deres forretning uden selv at kunne deltage aktivt i den, jfr. Folketingstidende 1953-54 sp. 5974. Det giver mig anledning til nu at opfordre den højtærede socialminister til at spørge sig selv, om det ikke nu var på tide, at man fik lovfæstet den praksis, som ifølge den daværende socialminister byggede på en højesteretsdom af 1925. Mon ikke vi skulle prøve at tale os til rette om at få dette lovfæstet nu, da vi alligevel har en del af loven til revision?

Dernæst har jeg lyst til at sige — og jeg er her ikke i overensstemmelse med den ærede socialdemokratiske ordfører — at jeg synes, det var rimeligt at gå den anden vej og udvide det forslag, der er stillet om, at man i 52 ekstra dage skulle kunne omlægge arbejdstiden inden for bager- og konditorfaget. Det var måske rimeligt nu at overveje, om man ikke simpelt hen kunne give fri ret til en sådan omlægning af arbejdstiden, når mestre og svende i øvrigt er enige derom. Det er jo en vending, vi har i en lang, lang række kollektive overenskomster, og for så vidt der er denne enighed, kan det vel ikke være rimeligt at antage, at lovgivningsmagten i og for sig har nogen interesse i at blande sig i dette forhold.

Ændringen under punkt 5 til § 43 er efter min opfattelse — og efter nærmere overvejelse også efter den højtærede ministers, vil jeg næsten tro — overflødig og mindre velovervejet. Hvis påstanden om, at bygge- og anlægsgene ikke er dækket af loven — og det er i og for sig det, der principielt er baggrunden for denne ændring — har der med andre ord manglet lovhjemmel for de meget vidtgående regler, der er indført på samtlige byggepladser i Danmark.

Der er ikke nogen grund til at lægge skjul på, at det har været kostbare regler

[Adolph Sørensen.]

at efterleve, kostbare krav at opfylde. Men det kan da vist heller ikke være rigtigt ved en sådan tilføjelse til loven at fastslå, at bygge- og anlægsvirksomhed hverken er håndværk eller industri. Den allervæsentligste del af byggevirksomheden her i landet er håndværk, og den del, der ikke er håndværk, er industri. Ergo må der ikke være nogen praktisk baggrund for at søge denne ændring gennemført. Jeg synes, at det meget vel kan være betænkeligt simpelt hen at gøre det, fordi man altså — som jeg allerede har sagt — i virkeligheden derved statuerer, at der ikke har været hjemmel i den almindelige arbejderbeskyttelseslov for at stille disse rigoristiske krav, hvis opfyldelse altså har kostet overordentlig store beløb. Derfor tror jeg, at vi også må beskæftige os med dette spørgsmål i det udvalg, der nu er udtrykt ønske om at få nedsat.

I øvrigt kan jeg tilsige mit partis medvirken til en hurtig og saglig udvalgsbehandling.

Jens P. Jensen: De foreliggende lovforslag om ændringer i lovene om almindelig arbejderbeskyttelse, om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed og om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri drejer sig særlig om beskyttelse mod ioniserende stråling. Det, man ønsker, er gennemførelse af en sådan arbejderbeskyttelse, at det bliver muligt for Danmark at ratificere den af Den internationale Arbejdsorganisations 44. konference den 22. juni 1960 vedtagne konvention nr. 115 om beskyttelse af arbejdere mod ioniserende stråling.

Mit parti kan medvirke til gennemførelse af love, der sikrer betryggende beskyttelse og nødvendige bekvemmeligheder på de forskellige arbejdspladser, hvor dette er muligt og nødvendigt, og ikke tillader anvendelse af unge under den nævnte alder ved bestemte natarbejder.

Det radikale venstre kan anbefale velvilig behandling af lovforslagene.

Morten Lange: Hovedtemaet for disse tre lovforslag er som bekendt beskyttelse mod ioniserende stråling. Derfor var det måske ikke ubetimeligt, om der også under

forhandlingen blev sagt lidt om denne sag, og jeg vil benytte lejligheden til at gøre opmærksom på, at det måske ikke mindst er Atomkampagnens energiske propaganda mod strålingsfaren, som har bevirket, at vi allerede er et stykke fremme på det område her i landet, så det ikke volder os store besværligheder at ratificere en konvention om beskyttelse af arbejderne mod ioniserende stråling.

I de sidste år er der jo sket en hel del for at nedsætte strålingsfaren. Både inden for industri, handel og medicin er man blevet uhyre tilbageholdende med instrumenter og behandling, som frembyder strålingsfare. Vi er endnu ikke kommet så vidt i vor skepsis, at vi er gået til forbud mod selvlysende armbåndsure, og det kunne man sikkert godt, for de tjener ikke noget særlig fornuftigt formål, men bevirker dog en vis, omend overordentlig svag, stråling.

Jeg er heller ikke i tvivl om, ja, jeg er overbevist om, at det er godt, at vi får mulighed for at ratificere denne konvention, som naturligvis vil få øget betydning i fremtiden, da strålingsfaren, strålingsrisikoen, vil opstå i stigende omfang i forskellige dele af dansk virksomhed. Der vil opstå en masse problemer, som fabriktilsynet skal klare. Målingsproblemet er nemlig overordentlig vanskeligt. Nøjagtig og præcis måling af strålingen og dens farer er bestemt ikke noget, der er nemt, men jeg er nogenlunde rolig ved, at fabriktilsynet herigennem får en juridisk basis, og jeg håber, at det også får tilstrækkelig ekspertbasis til at klare problemerne, efterhånden som de opstår.

Der er et spørgsmål, som jeg — måske lidt uforsigtigt — skulle benytte lejligheden til at henlede den højtærede socialministers opmærksomhed på. Den meste stråling og den kraftigste strålingsfare forekommer naturligvis på diverse videnskabelige institutioner, hvis forhold til fabriktilsynet — og det er det, jeg vil gøre opmærksom på — forekommer mig lidt platonisk og hypotetisk. Jeg går ud fra, at universitetets laboratorier, og hvad vi ellers har, hører ind under fabriktilsynet, men jeg vil — for blot eksempelvis at belyse, hvad jeg her antyder — nævne, at på mit laboratorium har vi en autoklave,

[Morten Lange.]

fabrikeret i det herrens år 1891, og jeg er vis på, at fabriktilsynet aldrig har inspiceret den; jeg ved ikke, om jeg er hjemfalden til en hel masse bøder i den anledning. Det er en sag, som aldrig er blevet rigtig klaret, og i hvert fald tror jeg, det ville være gavnligt, om strålingskonventionen blev sendt til statens forskellige videnskabelige laboratorier, så man fik lidt begreb om, hvad man har at rette sig efter. Det drejer sig selvfølgelig mest om de steder, hvor arbejdet med stråling ikke er, om jeg så må sige, et hovederhverv for forskningen.

Hvad de øvrige afsnit angår, skal det være helt klart, at jeg ikke kan forestille mig, at nogen i det høje ting vil have noget imod, at skorstensfejere og skraldemænd får mulighed for at vaske sig. Jeg understreger, at jeg håber, der bliver tale om reelle muligheder, og at det ikke bare bliver en løfteparagraf; det er nemlig efter lovforslagets formulering lidt luftigt, hvem det egentlig er, man pålægger at oprette de pågældende faciliteter. Men det går vel; i hvert fald håber jeg, at det bliver en realitet for disse, om jeg så må sige, mest vaskkrævende af alle danske arbejdere.

Lidt mere skepsis har vi fra vor side måske nok imod noget, som ellers er et nationalt dansk symbol; det drejer sig om forslaget om at lægge bagerens arbejdstid sådan, at publikum kan få varmt brød om morgenen. Vi er ikke overbevist om, at det er fornuftigt at udvide adgangen til natarbejde i bagerierne. Vi har nok set, at der er opnået enighed mellem bagerfagets forskellige organisationer, men vi er nu ikke helt sikker på, at de menige bagere, der skal stå op om morgenen klokken 3 på lørdage, er særlig henrykte. Jeg tror, vi bliver nødt til alvorligt at overveje, om der er nogen særlig grund til at opretholde en speciel morgenbrødslovgivning her i landet.

Forskydningen i retning af at normalisere arbejdstiden for danske arbejdere har været kendetegnet for de senere års lovgivning på dette område. Det, som her foreslås,

er et tilbageskridt, omend et af de små. Jeg synes, det er betænkeligt, og jeg er lige ved at tro, at den højtærede minister skulle overveje, om han ikke ved lejlighed skulle tage mod til sig og foreslå en lovgivning, der ville gøre ham umådelig upopulær, nemlig en lovgivning, som gik ud på at afskaffe det varme morgenbrød om søndagen. Frisk brød er usundt, selv om det er ganske overordentlig populært. Jeg tør ikke garantere for, at jeg har rygdækning i mit parti for dette alvorlige angreb på en national helligdom, men jeg synes, det skulle siges; en udvidelse af arbejdstiden i bagerier anser jeg i hvert fald for at være urimelig.

Hvad angår spørgsmålet om forskudt arbejdstid inden for bygge- og anlægsvirksomhed, skal jeg sige, at vi ikke har noget imod det foreslåede. Om det overhovedet er nødvendigt at lovgive om det — der blev just sat spørgsmålstegn ved det — må vi se på i udvalget.

I øvrigt kan vi, bortset fra dette lille indslag om det varme brød, tilsige vor medvirken til, at disse forslag, som i hovedsagen betyder forbedringer i arbejderbeskyttelsen, gennemføres som love.

Iver Poulsen: Mit parti ser med velvilje på de foreliggende lovforslag, men også vi har hæftet os ved forslaget om, at en bagerivirksomhed, hvis den ønsker at udnytte arbejdstiden fra kl. 3 til kl. 4 i 52 nætter eller en del af dem, således som lovforslaget giver tilladelse til, da skal anmelde dette til arbejdstilsynet mindst 2 døgn før man ønsker at udnytte denne arbejdstid. Vi kan ikke se det hensigtsmæssige i en sådan anmeldelse. For os ser det ud, som om den kun betyder øget besvær og øget papir. Derfor vil jeg henstille til det udvalg, som jeg forstår skal nedsættes, at have sin opmærksomhed henvendt på dette punkt. Tidligere ordførere har været inde på det samme problem, men jeg vil sige, at det for vort vedkommende er et ønske, at man undersøger betimeligheden af mere papir og mere besvær.

Socialministeren (Bundvad): Jeg skal tillade mig — og gør det gerne — at takke samtlige ordførere for deres principielle tilslutning til lovforslagene. Jeg er klar over, at der kan være enkeltheder, man gerne vil se på i udvalget, og jeg forstod på det ærede medlem hr. Morten Lange, at der var et enkelt forhold, det ærede medlem specielt ønskede diskuteret.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om enkeltheder ud over dem, der kommer frem i udvalget, fordi det måske over for offentligheden kan komme til at se skævt ud, hvis man ikke svarer på fremsatte bemærkninger.

Det ærede medlem hr. Evald Kristensen stillede det direkte spørgsmål til mig, hvor langt vi var nået med velfærdsforanstaltninger for havnearbejderne. Dertil skal jeg svare, at der jo i de senere år er sket en glædelig fremgang på dette område. Vi har i socialministeriet det skøn, at vi nu er inde i en god gænge. Det har været muligt at få nogle byggematerialebevillinger til velfærdsforanstaltninger for havnearbejdere, og sagen bliver fulgt med interesse, så på det område har vi absolut gjort fremskridt.

Så spurgte det ærede medlem, hvordan det gik med problemet om havnearbejdernes beskyttelse, når de arbejder om bord på skibe. Her er forholdet jo følgende. Da vi gennemførte arbejderbeskyttelseslovene, blev der trukket en skarp grænse ved skibssiden, idet udvalget sagde: hvad der foregår i land, er arbejderbeskyttelsesproblemer; hvad der foregår om bord, er skibstilsynsproblemer. Men man var opmærksom på, at der måtte indledes et samarbejde mellem de to tilsynsmyndigheder. Dette samarbejde er under udvikling, og vi regner med at komme frem til en ordening, så at beskyttelsesforanstaltningerne bliver lige gode på begge sider af skibssiden.

Det ærede medlem hr. N. Chr. Christensen kommenterede bagernes udvidede natarbejde og kom i den anledning ind på spørgsmålet om, hvorvidt man kunne undgå den anmeldelse, som skal foregå efter de her foreslåede regler; det samme spørgsmål har jo flere af de ærede ordførere været inde på, sidst det ærede medlem hr. Iver Poulsen, der oven i købet gik så vidt, at han talte om overadministration i den an-

ledning. Sagen er jo den, at den lovgivning, vi her skal gennemføre, drejer sig om arbejderbeskyttelse. Det er altså nødvendigt for tilsynet at vide, hvornår der arbejdes i virksomhederne, og hvis en bagermester — selv i forståelse med sine svende — finder på, at der skal arbejdes på helt andre tider end de normale, må tilsynet nødvendigvis være bekendt med denne arbejdstid, for at man kan aflægge inspektionsbesøg. Der er altså slet ikke tale om, at man vil have ekstra papir; tilsynet vil blot have en mulighed for at kunne opfylde den pligt, som loven pålægger det, så det kan føre tilsyn, når arbejdet foregår.

Til det ærede medlem hr. Adolph Sørensens bemærkninger til lovforslaget vedrørende almindelig arbejderbeskyttelse § 1 under punkt 2 om skorstensfejere vil jeg gerne sige, at der her er tale om lidt mere end bare en ajourføring. Hvis det havde været sådan, at skorstensfejere, renovationsarbejdere og andre med særlig snavset arbejde havde haft gode omklædnings- og badevilkår, havde der nok ikke været behov for at komme med en bestemmelse som den foreslåede, men det er altså nødvendigt. Jeg vil ligesom det ærede medlem hr. Morten Lange sige, at den bestemmelse, der nu kommer, skal være mere end papir; det skal være en reel bestemmelse. Disse folk trænger virkelig til at få bedre vilkår, hvad det angår, end de har i øjeblikket.

Jeg har noteret mig en bemærkning, der faldt om bagermesterenkernes og de erhvervshæmmede bagermestres muligheder, og jeg vil foreslå, at vi drøfter disse spørgsmål i udvalget.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen tog helt fejl af bestemmelsen i punkt 5 i lovforslaget om almindelig arbejderbeskyttelse. Den siger ikke noget om, at nu skal bygge- og anlægsvirksomhed ind under arbejderbeskyttelsesloven, men den siger, at nu skal reglen om, at natarbejde er forbudt for unge under 18 år, også gælde for bygge- og anlægsvirksomhed. Det er det, der står i den nye bestemmelse, men det har hele tiden været sådan, siden vi fik den nye arbejderbeskyttelseslov, at bygge- og anlægsvirksomhed har været med. Det, der drejer sig om, er, at efter at vi har vedtaget en konvention om forbud mod unge men-

[Socialministeren.]

neskers natarbejde, er der nogen, der har reageret over for os og sagt, at vore lovbestemmelser med hensyn til bygge- og anlægsvirksomhed ikke er i overensstemmelse med den konvention, vi selv har vedtaget. Det er alene dette detailspørgsmål, vi gerne vil have rettet. Vi foreslår altså ikke en udvidelse af loven i egentlig forstand; det er bare en teknisk rettelse, vi skal foretage her.

Til det ærede medlem hr. Morten Lange vil jeg sige, at det er nok at tillægge Atomkampagnen lidt for stor indflydelse, hvis man mener, at det er den, der er grund til, at ILO tog dette arbejde op for 4-5 år siden. Mig bekendt var kampagnen end ikke startet på det tidspunkt. Det er klart, at de videnskabelige resultater verden over følges med stor opmærksomhed, også af de sociale myndigheder i de forskellige lande, og i ILO, hvor man mødes fra hele verden, fra øst, vest, syd og nord, samler man disse erfaringer og prøver at blive enig om, hvad der skal gøres med hensyn til beskyttelse. Det er altså et rent sagligt arbejde, der nu giver resultat, således som vi ser det her.

Med hensyn til det ærede medlem hr. Morten Langes bemærkninger om laboratorier og de apparater, der arbejdes med dér, tror jeg nok det er rigtigt, at der er betydelig strålefare forbundet dermed, men det ligger sådan, at laboratorier er inde under loven, som den er nu. Derfor har jeg ikke noget at føje til ud over, at det naturligvis glæder mig, at vi er blevet gjort opmærksom på den autoklave, som det ærede medlem hr. Morten Lange har, og som vi nok kommer til at se lidt på, særlig hvis den er strålefarlig, hvad jeg dog ikke tror den er.

I anledning af det ærede medlem hr. Morten Langes bemærkninger om det varme brød om søndagen kan jeg oplyse, at der i socialministeriet ligger en henvendelse fra bagerne om at få forbudt søndagsarbejdet. Jeg kan ikke se, at det fra et arbejderbeskyttelsessynspunkt er nødvendigt at stoppe arbejdet i bagerierne om søndagen, lige så lidt som det vil være nødvendigt at stoppe trafikken, politivæsenet eller noget som helst andet. Derfor har jeg afstået fra at stille forslag derom, og jeg agter ikke at gå ind for det ærede medlem hr. Morten Langes forslag.

N. Chr. Christensen: Den højtærede minister besvarede mine bemærkninger vedrørende anmeldelsen til tilsynet fra bagerier, der nu vil begynde kl. 3 mod tidligere kl. 4 om morgenen, således, at når der arbejdes på helt andre tider end de normale, må tilsynet vide besked, og det er jeg naturligvis ganske enig med den højtærede minister i. Men nu sker der jo med dette lovforslag det, at tidspunktet kl. 3 normaliseres lovgivningsmæssigt, og der står i bemærkningerne, at med hensyn til sådan anmeldelse må det påregnes, at der i praksis vil kunne ske samlet anmeldelse vedrørende et antal nætter inden for afgrænsede perioder. Det vil sige, at hvis man nu anmoder om, skal vi sige at få lov til at begynde kl. 3 for et kvart år, skal man efter et kvart års forløb søge igen. Det er det, jeg synes burde undgås. Når der i loven står, at man kan begynde kl. 3, og man har anmeldt, at man for eftertiden ønsker at begynde kl. 3, kunne det være tilstrækkeligt; eventuelt kunne der ske den tilføjelse til bestemmelsen, at hvis man ændrer dette tidspunkt, skal tilsynet have besked derom.

Adolph Sørensen: Efter den højtærede socialministers opfattelse har jeg helt taget fejl af punkt 5, ændringen til § 43. Det kan jeg ikke erkende. Jeg har måske ikke udtalt mig klart nok, men lad mig så gentage det. Det siges ordret i den højtærede ministers fremsættelsestale — efter at det er nævnt, hvad der er baggrund for lovændringerne — at der

„bør ske en ændring af loven, hvorved det forbud, der efter § 43, stk. 1, nr. 1, gælder for håndværks- og industrivirksomheder, udvides til at omfatte bygge- og anlægsvirksomhed“.

Herom er det, jeg erklærer — og det tror jeg den højtærede minister må give mig ret i — at bygge- og anlægsvirksomhed er netop håndværk og industri, for den del af bygge- og anlægsvirksomhed, der ikke er håndværk, er industri. Men intet af det er noget tredje.

Derfor er det, jeg hævder, at en ændring her i virkeligheden er en fastslåen af, at der ikke hidtil har været hjemmel for, at man med henvisning til lov om almindelig arbejderbeskyttelse alene har kunnet kræve alle de foranstaltninger gennemført, som

[Adolph Sørensen.]

allerede er gennemført — og jeg kan sige heldigvis er gennemført — ude omkring på Danmarks byggepladser. Den foreslåede ændring er altså stadig efter min opfattelse overflødig. Ja, den har endda et lidt komisk skær på baggrund af alt det, der er sket ude i det praktiske liv, efter at vi har gennemført den almindelige revision af arbejderbeskyttelsesloven.

Socialministeren (Bundvad): Jeg må sige til det ærede medlem hr. Adolph Sørensen, at der sker ikke nogen ændring i den almindelige arbejderbeskyttelseslov. Den omfatter i henhold til § 1 industri og håndværk, endvidere byggevirkksomhed og anlægsvirkksomhed. Det, det drejer sig om nu, er alene det forhold, at det ikke klart fremgår, at natarbejde for unge under 18 år er forbudt på de to sidstnævnte områder, og det er det, der er nødvendigt at få slået fast af hensyn til ILO.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Evald Kristensen: Jeg foreslår, at de tre lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om foranstaltninger mod lærermangelen i folkeskolen har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Efter at der er bevilget folketingsmand *Chr. Christiansen* orlov, vil der være at foretage valg af et nyt medlem af Nordisk Råd. Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Victor Gram*, der var valgt til stedfortræder for Horn, og som ny stedfortræder for Horn er herefter udpeget *H. Larsen* (Bjerre).

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade de nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

De pågældende er herefter valgt.

Efter at der er bevilget folketingsmand *Chr. Christiansen* orlov, vil der være at foretage valg af et nyt medlem af det i toldlovens § 1, stk. 6, nævnte udvalg. Til nyt medlem har vedkommende gruppe udpeget *Albertsen*.

Jeg udbeder mig tingets samtykke til at lade det nævnte valg foretage i indeværende møde. Dersom ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Den pågældende er herefter valgt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. februar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Beskyttelse mod ioniserende stråling, velfærdsforanstaltninger for arbejdere uden fast arbejdssted, natarbejde i bagerier samt unge menneskers natarbejde),

forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Beskyttelse mod ioniserende stråling)

og

forslag til lov om ændringer i lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Beskyttelse mod ioniserende stråling).

2) *Valg af 6 medlemmer og 6 stedfortrædere til landsnævnet vedrørende omnibus- og fragtmandskørsel.*

3) *Valg af 1 medlem til jernbanerådet (i stedet for fru Fanny Jensen).*

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om salg af indenlandsk frugt og indenlandske gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om civilforsvaret.

[Formanden.]6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd [vedrørende forsvarets personel].

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om normering og klassificering af stats-tjenestemandstillinger [vedrørende forsvarets personel].

Mødet hævet kl. 14⁴⁰.

59. møde.

Torsdag den 15. februar kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i færdselsloven.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Her-ved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om ændring i færdselsloven.*

I forrige folketingsår gennemførtes en ændring af loven, således at der skabtes mulighed for fastsættelse af midlertidige maksimumsgrænser for kørehastigheden. Denne ordning havde kun gyldighed indtil udgangen af januar i år, og det foreslås nu, at ordningen fornyes med gyldighed indtil 31. januar 1963.

Der har i det forløbne år været fastsat hastighedsgrænser i 6 perioder på tilsammen 39 dage. Disse perioder har været placeret omkring påske, store bededag, pinse, week-enderne ved skoleferiernes begyndelse og slutning samt jul og nytår. Hastighedsgrænserne har i alle 6 perioder været 80 km i timen, dog 100 km i timen for motorveje.

Om resultaterne af disse hastighedsgræn-

ser foreligger endnu kun oplysninger for de 5 første perioder på tilsammen 25 dage. Derfor er der redegjort nærmere i lovforslagets bemærkninger.

Mit helhedsindtryk af det foreliggende talmateriale er, at de midlertidige hastighedsgrænser synes at have haft en gunstig virkning, men at talmaterialet navnlig på grund af dets meget begrænsede størrelse dog ikke giver tilstrækkeligt grundlag for nogen endelig bedømmelse af disse hastighedsgrænseres effektivitet eller deres nærmere virkemåde i øvrigt.

Ved fremsættelsen af forslaget om midlertidige hastighedsgrænser i forrige folketingsår udtalte jeg, at man efter min mening havde et tilstrækkeligt grundlag for at forsøge sådanne hastighedsbegrænsninger i en velbegrunnet formodning om deres effektivitet, og at en sådan formodning i hvert fald kunne støttes bl. a. på de erfaringer, der var indvundet i Sverige og Vesttyskland.

Jeg finder, at denne formodning er blevet bestyrket dels ved de erfaringer, der nu er indvundet her i landet, dels ved de mere omfattende forsøg, der er gjort i Sverige, og som der er redegjort for i lovforslagets bemærkninger.

Det kan tilføjes, at forsøg med midlertidige hastighedsgrænser også har været iværksat i Belgien, England, Frankrig og Østrig.

Også på internationalt plan har der været betydelig interesse for spørgsmålet. Jeg kan således nævne, at den europæiske trafikministerkonference i en resolution af juli 1961 har foretaget en helhedsbedømmelse af de forsøg med midlertidige hastighedsgrænser, der er gjort i de forskellige europæiske lande. Denne bedømmelse går ud på, at sådanne grænser, hvis deres overholdelse gennemføres, er egnet til at begrænse antallet af dræbte og alvorligt tilskadede. I et underudvalg under FN's økonomiske kommission for Europa, ECE, er der desuden fremsat forslag om fælles ensartede forsøg med periodiske hastighedsgrænser i samtlige europæiske lande.

På den baggrund, der således foreligger, ville jeg finde det uforsvarligt, om vi her i landet standsede forsøgene med midlertidige hastighedsgrænser.

Tilbage står spørgsmålet om, hvorledes